A stone bridge with two arches spans a river. The bridge is made of weathered stone blocks. Two people are standing on the top of the bridge. The river is surrounded by lush green vegetation, including tall reeds and various shrubs. Large trees, including a prominent weeping willow, are on the left bank. The sky is clear and blue.

Odra – rzeka w Hiszpanii

w fotografiach Ryszarda Sławczyńskiego

↑ Rio Odra na mapie Hiszpanii ↓ Villanueva de Odra: Rzeka Odra, w dali kościół św. Piotra i Pawła

Most na Odrze obok Sandoval de la Reina

Rzeka Pisuerga, do której wpływa Odra

Rzeka nieopodal Villanueva de Odra

Pola uprawne w okolicach Pedrosa del Príncipe nawadniane wodą z Odry

Odra – rzeka w Hiszpanii

Tak, to nie pomyłka, w Europie płyną trzy Odry: jedna w Czechach, Polsce i Niemczech, druga w Chorwacji (82,7 km) i ta na północy Hiszpanii (65 km). Najkrótsza droga z Wrocławia nad hiszpańską Odrę prowadzi przez Bordeaux we Francji, dalej wzdłuż zatoki Biskajskiej, gdzie w Pirenejach przekroczymy granicę francusko-hiszpańską i po przejechaniu Kraju Basków wjedziemy na obszar wspólnoty Kastylii i León, tu w prowincji Burgos płynie niezeglowna Rio Odra.

Źródło hiszpańskiej Odry wypływa na północ od masywu Peña Amaya w pobliżu miejscowości Fuenteodry u podnóża Lorilli. Początkowo kieruje się na wschód, by po krótkim odcinku zmienić bieg na południe. W miejscu, gdzie uchodzi źródło Odry, biorą swój początek jeszcze dwie inne rzeki i jest to Arroyo del Plantino oraz Arroyo del

Congosto. Nad Rio Odra znajdują się kaskady, a także rezerваты przyrody (np. Lagunas de Villasandino) z bogatą roślinnością i ptactwem. Latem stan wody jest niski, ale jak opowiadają mieszkańcy tych nadodrzańskich miejscowości, w okresie jesienno-zimowym jej poziom potrafi się gwałtownie podnieść.

W górnym biegu przepływa przez równinę doliny Humada, a od miejscowości Villavedón obszarem, gdzie uprawia się m.in. buraki, kukurydzę, słonecznik, lucernę oraz drzewa owocowe. Pola położone w sąsiedztwie tak w jej górnym, jak i dolnym biegu nawadniane są wodą pobieraną z rzeki. Na terenie tym niegdyś znajdowały się winnice, a ich pozostałościami są dzisiaj liczne winiarnie i tłocznie.

Mieszkańcy dorzecza naszej księżnej Odry mogli trafić nad brzegi tej hiszpańskiej rzeki w średniowieczu, ponieważ prowadzi tędy szlak św. Jakuba, którym XI-XIV w. i obecnie przemierzali się pielgrzymi,

Nadodrznka miejscowości Villanueva de Odra

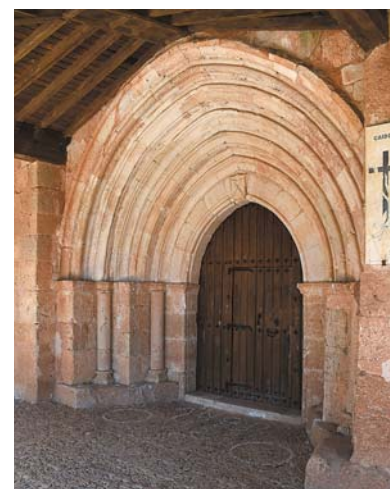
Sandoval de la Reina: Romański kościół św. Piotra

Odra na terenie Pedrosa del Príncipe

Wodowskaz na Odrze
w Pedrosa del Príncipe

Sandoval de la Reina:
Portal kościoła św. Piotra

udając się do Santiago de Compostela, uznanym w XII wieku za najważniejsze centrum chrześcijaństwa po Jerozolimie i Rzymie. Przez Odrę szlak Camino de Santiago prowadzi między dwiema nadodrzańskimi miejscowościami Villasilos i Pedrosa del Príncipe. Pielgrzymi przekraczają tam rzekę przez solidny drewniany most Barceński.

Poruszając się wzdłuż hiszpańskiej Odry, zauważyć można, że we wszystkich miejscowościach, przez które przepływa, bądź w tych położonych w jej bliskim sąsiedztwie, znajdują się duże kościoły wniesione w stylach romańskim i gotyckim, czasami z przyległymi zabytkowymi cmentarzami, jak np. w Sandoval de la Reina, gdzie tuż nad rzeką jest stara pustelnia. Na całej długości rzeki spotykamy również stare kamienne mosty, dziś wyłączone z ruchu, stanowiące materialne ślady przeszłości, a w pobliżu dawnych przepraw wznie-

sione zostały nowe, już z betonu i stali. Zdecydowana większość miejscowości położonych nad rzeką leży na jej prawym brzegu, a w ich granicach nie znajduje się koryto rzeki. W końcowym jej biegu Odra nazywana jest również Odrillą (czyli wielką).

Wśród licznych małych cieków wodnych mieści się Brullés i jest ona głównym dopływem (lewym) Rio Odra, która w gminie Pedrosa del Príncipe wpływa rozlewiskiem do rzeki Pisuerga (275 km), a będącej prawym dopływem Duero (895 km). Duero na odcinku 130 km stanowi granicę między Hiszpanią a Portugalią i uchodzi do Oceanu Atlantyckiego w portugalskim Porto.

Warto będąc w okolicach Burgos zawitać nad brzegi Rio Odra, szczególnie miła i ciekawa wizyta może okazać się dla mieszkańców dorzecza naszej księżnej Odry.

Ryszard Sławczyński

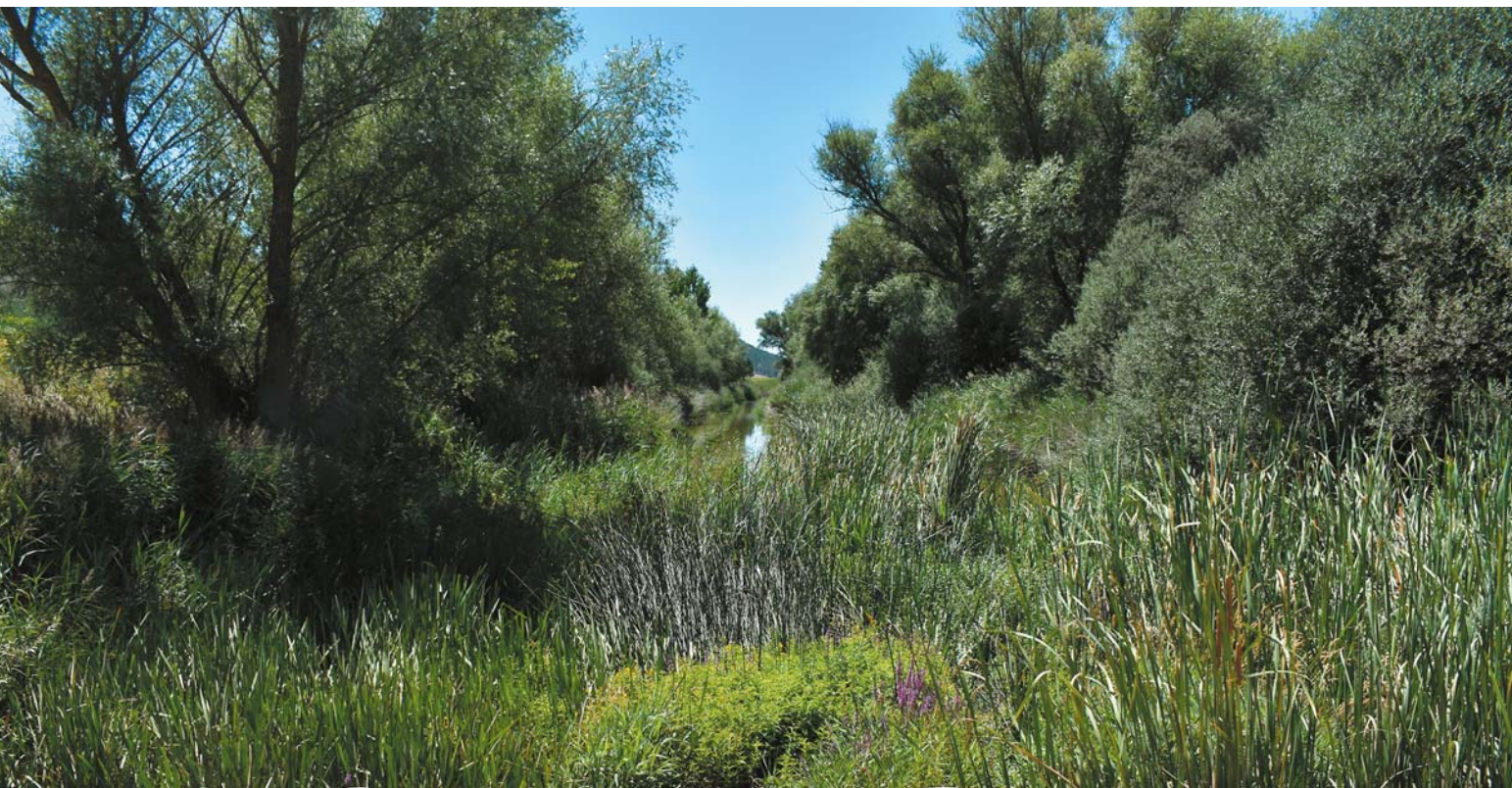
Piraci z Karaibów na ulicach Pedrosa del Príncipe

Villasilos: Kościół św. Andrzeja

Villasilos: Portal kościoła św. Andrzeja

Okolice Villamayor de Treviño: Bród na Odrze

Ryszard Stawczyński (ur. 1962) – publicysta, wydawca. W 1999 roku założył i prowadzi Oficinę Wydawniczą Akwedukt. Miłośnik Odry i autor jedynej w polskim piśmiennictwie antologii wierszy o rzece pt. *Kiedy Ty mówisz Odra* (Wrocław 1999, wyd. II rozszerzone Wrocław 2020). Pomysłodawca i narrator filmu dokumentalno-artystycznego pn. *Odra – poezja rzeki* (Wrocław 2021). Rozpowszechnia wiedzę o rzece Odrze płynącej w Hiszpanii i Chorwacji.

Podróżnik, popularyzator kultury Kresów Wschodnich i Syberii. W 2012 roku przez miesiąc przebywał w Kazachstanie, a owocem tej podróży jest film *Polacy na stepach Kazachstanu* (Wrocław 2012). Wydał album fotograficzny *Samochodem przez Kresy* (Wrocław 2014), broszurę *O dniach kultury polskiej w Chakasji na Syberii* (Wrocław 2018). Autor licznych wystaw fotograficznych o tematyce kresowej. Wygłasza liczne prelekcje na temat dziedzictwa kulturowego Kresów Wschodnich oraz Syberii połączone z pokazami multimedialnymi.

Absolwent Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu, ukończył historię na Uniwersytecie Wrocławskim (praca magisterska pt. *Odra i Nysa Łużycka jako granica pokoju. Propagandowy obraz granicy polsko-niemieckiej w latach 1945-1950*) oraz studia podyplomowe z Zarządzania i Marketingu w Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i Podyplomowe Studia Dziennikarskie na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Jest honorowym członkiem Dolnośląskiego Towarzystwa im. Fryderyka Chopina i Towarzystwa im. Ferencza Liszta. Od 2010 roku dyrektor Klubu Muzyki i Literatury we Wrocławiu.

Wystawa udostępniona w sali koncertowej

od 11 października 2023 roku do 22 stycznia 2024 roku

Klub MiŁ otwarty: pn. – pt. 10.00–18.00, sob. 12.00–18.00

Zdjęcia wykonano w lipcu i sierpniu 2023 r.

Wstęp wolny
Zapraszamy

Wrocław miasto spotkań

KLUB MUZYKI I LITERATURY

pl. gen. T. Kościuszki 10 • 50-028 Wrocław
tel. 71 344 43 30 • 506 85 50 00
klubmil@wp.pl • www.klubmil.pl

Wydała Oficyna Wydawnicza
Klubu MiŁ Akwedukt

Oprac. graf. i DTP: Sławomir Pęczek – editus.pl